Paper Code – 4082

M.A. Sem – 3 SANSKRIT (Old Course)

Mar-Jun - 2021

CC-302 વૈદિક સાહિત્ય (બૃહદારણ્યક ઉપનિષદ. ૧ થી ૩ અધ્યાય) (Theory)

કુલ સમય :– ૬૦ મીનીટ કુલ પ્રશ્નો : ૫૦ વિદ્યાર્થીએ ટીક કરવાના પ્રશ્નો : ૩૫

નોંધ : વિદ્યાર્થીએ માત્ર ૩૫ પ્રશ્નો જ ટીક કરવાના રહેશે. જો વધારે ટીક કરેલ હશે તો પ્રથમ ૩૫ પ્રશ્નો જ ગણતરીમાં લેવામાં આવશે.

(૧) બૃહદારણ્યક ઉપનિષદમાં કુલ કેટલા કાંડ છે ?
(A) એક (B) બે (C) ત્રણ (D) ચાર

(૨)બૃહદારણ્યક ઉપનિષદનો ઉદભવ અને સ્વાધ્યાય કયા સ્થળ પર થયો છે ?
(A) મહેલ (B) અરણ્ય (C) સરોવર કિનારે (D) સમુદ્રકિનારે

(૩) મુત્યુ પર વિજય મેળવનારને શું કહે છે
(A) મુત્યુજય (B) દારૂક (C) અભય (D) યશસ્વિ

(૪) 'વાકના'અનુચિત વચનથી શું થાય છે ?
(A)પાપ (B) અધમ (C) અપકીર્તિ (D)અશાંતિ

(૫) બ્રહ્માંડને પોતાની અંદર લય કરી દેવાનો ઈશ્વરીય ઈચ્છાને શું કહે છે ?
(A) ક્ષુધા (B) આરાધના (C) પૂજા (D) વાજી

(૬) બૃહદારણ્કોપ ઉપનીષદ અનુસાર યજ્ઞીય અસ્વની વાણી જણાવો ?
(A) શબ્દઘોષ (B) નાદ ઘોષ (C) અર્થ ઘોષ (D) ધ્વનિ ઘોષ

(૭) મૈત્રીયના ઉત્તરથી કોણ પ્રસન્ન થાય છે ?
(A) અપાલા (B) ગાર્ગી (C) લોપામુદ્રા (D) યાજ્ઞવલ્કય

(૮) બૃહદારણ્યક ઉપનિષદ શિર્ષક અનુસાર 'બૃહદ' શબ્દનોઅર્થ જણાવો ?
(A)કદની દ્રષ્ટિએ અને અર્થની દ્રષ્ટીએ બૃહદ (B) સમજ શક્તિમાં બૃહદ
(C) ઈચ્છા શક્તિમાં બૃહદ (D) ઉન્ક્તિમાં બૃહદ

(૯) "तमसो मा ज्योतिर्गमय" અર્થ સમજાવો ?
(A) મને અંધકારથી પ્રકાશિત તરફ લઇ જાઓ (B) મને અસત્યથી સત્ય તરફ લઇ જાઓ
(C) મને મૃત્યુથી અમૃત તરફ લઇ જાઓ (D) મને કાર્ય તરફ લઇ જાઓ

(૧૦) બૃહદારણ્યક ઉપનિષદનું વિષયવસ્તુ કુલ કેટલા અધ્યાયમાં વિભકત છે ?
(A) ચાર (B)પાંચ (C) છ (D) સાત

(૧૧) "મેધ" શબ્દનો પર્યાયીવાચી જણાવો ?
(A) યજ્ઞ (B) કર્મ (C) ધર્મ (D) અર્થ

(૧૨) બૃહદારણ્યક ઉપનિષદ કયા બ્રાહ્મણગ્રંથ સાથે સબંધ છે ?
(A) શતપથ બ્રાહ્મણ (B) તૈત્તરીય બ્રાહ્મણ (C) વિષ્ણુ બ્રાહ્મણ (D) કપિષ્ઠલ બ્રાહ્મણ

(૧૩) 'अहं ब्रह्मास्मि' મહાકાવ્ય કયા ઉપનિષદનું છે ?
(A) ઇશાવાશ્ય (B) માંડૂક્ય (C) કઠ (D) બૃહદારણ્યક

(૧૪) પ્રથમ અધ્યાયમાં કુલ કેટલા બ્રાહ્મણ આવેલા છે ?
(A)ત્રણ (B) ચાર (C)પાંચ (D)છ

(૧૫) મહાવાકય શાનો ઉપદેશ આપે છે?
(A) જીવ-બ્રહ્મ એકતા (B) સામાજિક એકતા (C)રાષ્ટ્રીય એકતા (D) આંતર રાષ્ટ્રીય એકતા

(૧૬) અભ્યારોહનો અર્થ સમજાવો ?
(A)નિષ્ઠા આરોહણ (B) સત્ય આરોહણ (C) નૈતિક આરોહણ (D) કર્મ આરોહણ

(૧૭) પાપને ત્યજીને શાની પ્રાપ્તિ થાય છે ?
(A)મૃત તત્વ (B) અમૃત તત્વ (C) જીવ તત્વ (D) નીજી તત્તવ

(૧૮) બૃહદારણ્યક ઉપનિષદ કયા વેદ સાથે સંકળાયેલ છે ?
(A) ઋગ્વેદ (B)યજુર્વેદ (C) સામવેદ (D) અર્થવેદ

(૧૯) મહાવાકયના અર્થઘટન કયાં શાસ્ત્રમાં દર્શાવામાં આવ્યાં છે?
(A)ન્યાયદર્શન (B)વૈશેષિક દર્શના (C)વેદાંત દર્શન (D)યોગ દર્શન

(૨૦) પ્રજાપતિ પુત્રોનો બે વર્ગ જણાવો ?
(A)માનવ-દાનવ (B) દેવતા-દાનવ (C) દૈવી-દેવતા (D) દેવતા-માનવ

(૨૧) દેવગુણ-અસુરગણમાં કોણ વિજ્યી બને છે.
(A)દેવગણ (B) માનવગણ (C) અસુરગણ (D) ગાંધર્વગણ

(૨૨) શંકરાચાર્યનાં મતાનુસાર પ્રમુખ ઉપનિષદ કેટલા છે ?
(A)૧૦ (B)૧૦૦ (C)૧૦૦૦ (D) ૧૦,૦૦૦

(૨૩) પ્રાણના વિષયમાં પ્રસિદ્ધ આખ્યાયિકા જણાવો?
(A)પુરૂરવા-ઉવર્શી (B) નલ-દમયંતી (C) ઐકિતાનેય-બ્રહ્મદત્ત (D)સરમા-પણિ

(૨૪) પ્રજાપતિના કેટલા પુત્રો હતા ?
(A) પાંચ (B)ત્રણ (C) ચાર (D)છ

(૨૫) ઉપનિષદ્ ને સમજવા માટે કોની પાસે જવું અનિવાર્ય છે ?
(A)મિત્ર (B)પિતા (C)માતા (D) ગુરૂ
(૨૬) બૃહદારણ્યક ઉપનિષદમાં કુલ કેટલા મંત્રો છે ?
(A)૩૪૦ (B) ૪૪૦ (C) ૫૪૦ (D) ૬૪૦
(૨૭) સ્વભાવત: ઈન્દ્રીઓ કેવી હોય છે ?
(A) અંતર્મુખ (B) બહિમુર્ખ (C)અભિમુખ (D) પારદર્શક
(૨૮) બૃહદારણ્યક ઉપનિષદમાં કેવાં અશ્વના અવયવોનું વર્ણન છે ?
(A) યજ્ઞીય (B) ક્ષોત્રીય (C) કર્મનિષ્ઠ (D) બ્રહ્મનિષ્ઠ
(૨૯)જ્યારે પ્રસ્ત્રોતા પ્રસ્તાવ કરે ત્યારે કયાં મંત્રનો જાપ કરે છે ?
(A)असतो मा सद् गमय (B)इशावास्यम् (C) ॐ सहनाभवतु (D)ॐ त भव स्वः
(૩૦) વિશ્વવ્યાપી શક્તિપ્રવાહનું નેત્ર કોને ગણવામાં આવે છે ?
(A)આદિત્ય (B) ઉષાકાળ (C) વાયુ (D) નક્ષત્ર
(૩૧) “अर्क” શબ્દ કઈ ધાતુમાંથી બનેલો છે ?
(A) अर्च (B) पच (C)कृ (D)नय
(૩૨) યજ્ઞમાં શાના દ્વારા અસુરોનો સામનો થાય છે ?
(A)હોતા (B) ઉદગિથ (C) અધર્વ્યું (D) યશસ્વી
(૩૩) દેવતાઓ ઉદ્ગાન કરવાની પ્રાર્થના કોને કરે છે ?
(A) મનને (B) આત્માને (C) અસૂયાને (D) બુદ્ધિને
(૩૪) ઉપનિષદ સાહિત્ય કેવા પ્રકારનું છે ?
(A) ક્રિયાત્મક (B)સર્જનાત્મક (C) જ્ઞાનાત્મક (D)કર્માત્મક
(૩૫) શરીરની તુલના કોની સાથે કરવામાં આવી છે?
(A) બ્રહ્માંડ (B)તંત્ર (C) પીંડ (D)મંત્ર
(૩૬) પ્રાણનો નાશ કોણ કરે છે ?
(A)દેવ (B) અસુર (C) માનવ (D) ગંધર્વ
(૩૭) ઉદગીથ ગાયન કોણ સંપન્ન કરે છે ?
(A)વ્યાન (B) ઉદાન (C) પ્રાણ (D) અપાન
(૩૮) બૃહસ્પતિ કોને કહેવામાં આવે છે ?
(A)બુદ્ધિ (B) આત્મા (C) મન (D)પ્રાણ
(૩૯) પુરુષના રૂપમાં આત્મા કેવો હતો ?
(A)ઉર્દગામિ (B)એકાંકી (C) અનેકાંકી (D) અર્ધોગામી
(૪૦) મૃત્યુથી પાર થઈને મન શું બને છે ?
(A)સૂર્ય (B) તારા (C) ચંદ્ર (D) નક્ષત્ર
(૪૧) આત્માનું વર્ણન કેવા પ્રકારે કરવામાં આવ્યું છે ?
(A) નેતિ નેતિ (B)નિર્દેશાત્મક (C) હકારાત્મક (D)સર્જનાત્મક
(૪૨) કેટલા લોક અસ્તિત્વ ધરાવે છે ?
(A)ચાર (B) પાંચ (C)ત્રણ (D) છ
(૪૩) યજુર્વેદ કેટલા વિભાગમાં વેહેચાયેલા છે ?
(A)ચાર (B) ત્રણ (C) બે (D) પાચ
(૪૪) બૃહદારણ્યક ઉપનિષદ્ કઈ શાખાનો ઉપનિષદ્ છે ?
(A) કઠ (B)તૈતરિય (C) ઐતરિય (D) કાણ્વ
(૪૫) વેદની રચના કેવા પ્રકારની છે ?
(A) પૌરુષેય (B) અપૌરુષેય (C) ગ્રન્થકાર (D)કરીમકાર
(૪૬) ઋગવેદના પ્રધાન પ્રવર્તક ગણાય છે.
(A)જૈમિનિ (B) વૈશંપાયન (C) પૈલ (D) સુમંતુ
(૪૭) પરમાત્માનું સ્વરૂપ કેવું છે ?
(A) સર્વજ્ઞ (B) અલ્પજ્ઞ (C) પ્રત્યક્ષ (D) સ્પર્શયુક્ત
(૪૮) મહર્ષિ વેદ વ્યાસ વેદને કેટલી સંહિતામાં વિભકત કરે છે ?
(A) ચાર (B) છ (C) ત્રણ (D) બે
(૪૯) વૈદિક પ્રમાણ કેવું છે ?
(A) પરત: (B)સ્વત: (C) નિ:સ્વ: (D) પૂનાસ:
(૫૦) મંત્રોના કેટલા પ્રકાર અર્થઘટન થાય છે ?
(A) છ (B)ચાર (C)પાચ (D)ત્રણ